

Ohjeita markkinointiarpajaisten järjestäjälle

Markkinointiarpajaisilla tarkoitetaan myynnin edistämiseksi tai brändin rakentamiseksi tarkoitettuja arpajaisia ja kilpailuja, joissa voitto perustuu ainakin osittain sattumaan. Markkinointiarpajaisten järjestäminen on hyvä keino lisätä tuotteen tai brändin näkyvyyttä. Markkinointiarpajaisia järjestettäessä tulee kuitenkin aina ottaa huomioon lainsäädännön asettamat vaatimukset.

Markkinointiarpajaisten järjestämisessä on ensinnäkin noudatettava kuluttajansuojalain markkinointia koskevia säännöksiä. Markkinointi ei saa olla hyvän tavan vastaista, eikä siinä saa käyttää kuluttajien kannalta sopimatonta menettelyä. Markkinoinnista on käytävä selkeästi ilmi sen kaupallinen tarkoitus sekä se, kenen lukuun markkinoidaan. Markkinoinnissa annettavat tiedot eivät saa olla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia.

Kuluttajansuojalain mukaan markkinointiin liittyvien arvontojen ja kilpailujen osallistumisehtojen on oltava selkeitä, yksiselitteisiä ja helposti saatavilla. Kuluttaja-asiamiehen linjauksen mukaan markkinointiaineistossa on kerrottava ainakin seuraavat tiedot:

- kuka järjestää arvannon tai kilpailun
- arvannon tai kilpailun alkamis- ja päättymisaika
- taitoon tai tietoon perustuvan kilpailun ratkaisuperusteet
- milloin arvonta tapahtuu
- kuinka voittajille ilmoitetaan voitosta ja palkinnon luovuttamisesta.

Vuodesta 2011 lähtien osallistuminen markkinointiarpajaisiin on voitu rajata tuotteen ostajiin tai ostotarjouksen tehneisiin. Arpajaiset ja voitot eivät kuitenkaan saa hallita markkinointiviestintää suhteessa varsinaiseen tuotteeseen.

Markkinointiarpajaisiin liittyy usein tavoite kerätä yhteystietoja suoramarkkinointia varten. Yritys saa asettaa suoramarkkinointisuostumuksen antamisen arvontaan osallistumisen edellytykseksi. Suoramarkkinointisuostumuksen hankkimisen markkinointiarpajaisten yhteydessä tulee perustua kuluttajan omaan aktiiviseen toimenpiteeseen, jollainen on esimerkiksi valintaruudun rastittaminen. Kuluttajalla on myös aina oltava mahdollisuus peruuttaa suostumuksensa.

Tietyissä tuoteryhmissä markkinoinnilta edellytetään erityistä asiallisuutta ja tavanomaista suurempaa luotettavuutta. Hyvän tavan ja siten kuluttajansuojalain vastaisena markkinointina voidaan pitää esimerkiksi terveyden- ja sairaanhoitopalveluiden sekä luottojen markkinointiin liittyviä arpajaisia.

Alaikäisille kohdistetuissa markkinointiarpajaisissa on noudatettava korostettua huolellisuutta. Kuluttaja-asiamiehen linjauksen mukaan lapsille ei lähtökohtaisesti voi kohdistaa sellaisia arpajaisia tai kilpailuja, joihin osallistumisen edellytyksenä on tuotteen ostaminen. Alle 15-vuotiaalle ei myöskään voi markkinoida arvontaa, jossa pyydetään suoramarkkinointisuostumusta tai todetaan hänen tietojensa käytettävän näihin tarkoituksiin. Lisäksi palkinnon on oltava kohderyhmälle sopiva.

Markkinointiarpajaisiin osallistuminen voi olla joko vastikkeetonta, tai vastikkeena voi olla hyödykkeen ostaminen taikka ostotarjouksen tekeminen. Muuta vastiketta osallistumisesta ei saa periä, sillä muuten arpajaisia pidetään arpajaislain mukaisina luvanvaraisina arpajaisina, joita saa järjestää ainoastaan yleishyödyllinen yhteisö viranomaisen erikseen antamalla luvalla. Suoramarkkinointiluvan antamista ei ole pidetty vastikkeena, eikä suoramarkkinointiluvan edellyttäminen johda arpajaislain soveltamiseen. Sen sijaan esimerkiksi jos tuotteen hinta on arpajaisiin osallistujille kalliimpi kuin muille, voidaan tätä pitää vastikkeena osallistumisesta arpajaisiin. Samoin jos arpajaisiin osallistutaan soittamalla maksulliseen puhelinnumeroon, voidaan katsoa kyseessä olevan rahavastike arpajaisiin osallistumisesta.

Markkinointiarpajaisten tarkoituksena on aidosti oltava tuotteen myynnin edistäminen taikka brändin tunnetuksi tekeminen, eikä varojen hankkiminen arpajaisia hyväksi käyttämällä.

Markkinointiarpajaisten järjestäjän on otettava huomioon myös verotusta koskevat säännökset. Markkinointiarpajaisiin sovelletaan arpajaisverolakia. Kun voittaminen on perustunut ainakin osittain sattumaan, voittaja saa palkinnon verovapaasti ja järjestäjä joutuu maksamaan arpajaisveron. Tätä kirjoitettaessa arpajaisveron määrä markkinointiarpajaisissa on 30 % jaettujen voittojen yhteenlasketusta arvosta. Jos jaettujen voittojen arvo on alle 166,66 € kalenterikuukaudessa, arpajaisveroa ei ole maksettava.

Kun voitto perustuu sekä sattumaan että tietoon ja taitoon, voidaan yleensä katsoa olevan kyse markkinointiarpajaisista. Jos palkinto esimerkiksi arvotaan oikein vastanneiden kesken, pidetään arpajaisia markkinointiarpajaisina, jos vastaus on helppo ja käytännössä kaikkien tiedossa. Sellaisia kilpailuja, joissa voitto perustuu puhtaasti osallistujan tietoon tai taitoon, ei voida pitää markkinointiarpajaisina. Osallistujan suorituksen perusteella saatava palkinto tieto- ja taitokilpailusta on saajalleen veronalaista ansiotuloa.

Ennen markkinointiarpajaisten järjestämistä on järkevää tutustua kuluttaja-asiamiehen markkinointiarpajaisia koskevaan linjaukseen sekä verohallinnon arpajaisveroa koskevaan ohjeeseen.

Anton Meriluoto

Kirjoittaja työskentelee yrityslakimiehenä Accountorilla.

11/2016